

Oponentský posudek na diplomovou práci studentky FF UK Pavlína Gregorové: Vyrovnávání se rodičů s transsexualitou potomka.

Pavlína Gregorová předložila k oponentuře formálně i obsahově dobře zpracovanou práci o 95 stranách textu včetně seznamu literatury a přílohy, použitého dotazníku. Přes polovinu vlastního textu je věnováno teoretické části s velmi dobře zpracovaným přehledem odborné literatury. Seznam literatury obsahuje 80 citací, formálně správně uvedených. Nechybí ani abstrakt v anglickém jazyce a shrnutí jednotlivých kapitol. V závěru jsou stručně formulována hlavní zjištění vlastního výzkumu. Bohužel chybí doporučení pro klinickou praxi, případně další výzkum.

Další část práce se věnuje vlastnímu výzkumu. Zde je hlavní problém práce, která je kvantitativní studií s velmi malým počtem respondentů (n=16). Oponent by považoval za vhodnější provést na takovém vzorku spíše kvalitativní studii s analýzou jevovou, nikoli statistickou, a odlišnou metodikou sběru dat (focus group, polootevřený rozhovor atd.). Autorka si je tohoto nedostatku vědoma a v diskusi uvádí, že předpokládala větší počet respondentů. Někteří pozitivisticky orientovaní výzkumníci nepovažují tento způsob výzkumu za plnohodnotný, ale spíše jen za pre-testing. Nicméně i z tohoto limitovaného vzorku autorka dokázala některé zajímavá zjištění vytěžit.

Výsledky jsou zpracovány do přehledných tabulek. V diskusi porovnává svá zjištění se zahraničními údaji a nechybí vlastní hodnocení. To svědčí o dobré schopnosti autorky kriticky interpretovat získaná data.

V části přehledové se autorka nevyhnula nejasnosti při hodnocení sexuální orientace transsexuálů. Ta se totiž v minulosti vztahovala spíše k biologickému pohlaví, zatímco dnes spíše k jeho genérové identitě. Není tedy jasné, zda pojem homosexuální označuje totéž v citaci práce Smithe (str. 33) a Colemana (str. 42). Očekával bych rovněž vyjádření vlastního postoje k citované psychoterapii u dětí se změněnou pohlavní identitou (str.44), která podle mne může u pre-transsexuálních a pre-homosexuálních jedinců komplikovat vztah s rodiči v adolescenci a dospělosti. Na str. 48 mohlo být zmíněno, že kromě občasné skupinové terapie s rodiči jsou v české sexuologii běžné konzultace s rodiči v přípravné fázi přeměny pohlaví tam, kde je to možné. Účelem konzultace není jen klarifikace problému, ale i objektivizace údajů z dětství pacienta.

Ve vlastní studii mne překvapilo zjištění o větší „liberalitě“ starších rodičů k projevům netradiční pohlavní identity. Mezi možnými vysvětleními bych očekával i možnost „prarodičovského“, více chápavého a akceptujícího postoje nebo častějšího retrospektivního zkreslení. Bohužel vlastní dotazník neumožnil bližší charakteristiku relativně častého nepřijetí v širší rodině. Osobně se domnívám, že se spíše jedná o nepotvrzený předpoklad, kdy pohlavní identita potomka je před okolím skrývána.

Oponent tedy hodnotí práci jako velmi dobrou a konstatuje, že studentka Pavlína Gregorová splnila požadavky kladené na diplomovou práci absolventa Univerzity Karlovy. Položené otázky k obhajobě vyplývají z kritické části posudku.

V Praze 2.9.2007

MUDr. Ivo Procházka, CSc.
Sexuologický ústav 1.LF UK a VFN
Apolinářská 4, Praha 2

